

Ik ben Wim Janssen en heb hier eerder geëxposeerd. Ik ben beeldend kunstenaar en musicus. Naar aanleiding van het werk van Hettie wilde ik iets zeggen over muziek én beeldende kunst:

natuurlijk in de eerste plaats over het beoefenen van twee disciplines tegelijkertijd. Vroeger noemde je zo een persoon een “dubbeltalent”. Een beetje eng woord. Alsof je iets mankeert.

Dat woord “Dubbeltalent” hoor je niet meer. Dat komt omdat er vandaag de dag anders naar gekeken wordt dan pakweg 20 jaar geleden. Mede onder invloed van internet zijn grenzen aan het doorbreken en is er nu een generatie die kunstenaars, die meerdere disciplines beoefenen, niet meer wil uitleggen dat ze maar één ding echt goed kunnen doen. Vroeger deden mensen dat wel en zeiden dan:” anders wordt alles half-half”.

Maar of dat altijd zo is geweest, betwijfel ik. Als je nu kijkt naar de tentoonstelling in het Joods Historisch Museum over Kandinsky en Schönberg, zie je dat

Als je het wil hebben over muziek en beeldende kunst, moet je altijd even kijken naar het kubisme. De kubisten hadden eigenlijk geen echte muzikale belangstelling. Picasso “had geen verstand van muziek”.

Als schilders in die tijd zeiden dat ze “geen verstand hadden van muziek” dan bedoelden ze altijd serieuze moderne muziek van muzikale vrienden als Schönberg, Stravinsky, Erik Satie.

Maar ze hadden wel een uitgesproken voorliefde voor het afbeelden van muziekinstrumenten zie de kubisten, Picasso, Braque en Juan Gris.

de vrouw met gitaar-schilderijen. Juan Gris maakte tussen 1912 en zijn vroege dood in mei 1927 160 schilderijen met gitaren of violen.

Gris speelde een beetje banjo en danste (heel professioneel) en Braque gaf zijn schilderijen namen als fuga, aria, sonate.

Het afbeelden van muziekinstrumenten had te maken met hun streven om het waarnemingsproces adequater in beeld te krijgen. Het eenpuntperspectief schiep afstand. Alsof je door een raam naar het object keek.

Een object moest je kunnen voelen. Braque zei altijd op zoek te zijn naar naar de manuele tastbare ruimte.

Het object werd niet meer als gesloten vorm, vanuit één gezichtshoek zoals in de realistische mimetische schilderkunst in zijn totaliteit weergegeven, maar in het beeldvlak opgebouwd met behulp van fragmenten van zo'n object. Het waarnemingsproces werd heel precies op doek vastgelegd. Het visualiseren van het “tijdsmoment.” En zo zag je dan een gelaagde verwevenheid van figuratieve, grafische en ruimtelijke structuren. Dit nu werd in de kunstpers vergeleken met de meerstemmigheid in muzikale composities. Polyfonie en Johan Seb. Bach werden er al heel gauw bijgehaald. Picasso was de visuele Bach.

Paul Erich Küppers, de toenmalig directeur van de Kestner-Gesellschaft in Hannover, schreef in 1920 het volgende artikel naar aanleiding van enige kubistische schilderijen:

Uit bleke harmonieën van kleur rijzen lijnen op, prisma's schuiven omhoog, lijken op ons af te komen, of terug te wijken, vlakken doorklieven de oneindige ruimte, leiden omhoog of de diepte in, verspreiden en vermenigvuldigen zich, voegen zich aaneen tot akkoorden, worden door het ritme opgetild en beginnen hun dans in de absolute muziek van de ruimte.

In dit artikel gaat het natuurlijk over kubistische schilderijen, maar de man interpreteert de beelden wel op een zeer muzikale manier. Verderop namelijk in hetzelfde artikel haalt Küpper de contrapunten in de fuga's van Bach er bij vanwege het “onaardse aspect”. Het -aan de werkelijkheid ontstegen- aspect.

Ik denk dat je Hettie's schilderijen wel degelijk ook op een muzikale manier als deze mag interpreteren. Ik zie bijvoorbeeld ook contrapunten, om maar wat te noemen. Eigenlijk zou je met alle muzikaliteit die je in je hebt, naar haar werk moeten kijken. Dan pas ervaar je het gevoel dat zij "hoorde" en dat haar inspireerde tot deze klanklandschappen. Misschien helpt dit iedereen een beetje op weg.